

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — — 2 „ — „
Na štvrt' roka — — 1 „ — „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
nem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Bezplatné vyprostredkovanie požičiek na intabuláciu.

Napísal: *Julius Jánoky-Madocsány.*

V 38. čísle «Kresťana» na prvom mieste uverejnený bol článok o bezplatnom vyprostredkovaní požičiek na intabuláciu. Veľkej, ba epechálnej významnosti dodáva tomuto tá okolnosť, že toto vyprostredkovanie prevádza Katolícka ľudová Jednota. Liberálne a všetky podobného ducha noviny mlčia o tomto, bo sa tu jedná nie o vakovke slobodných murárov, lež o skutočne kresťanskej akcii k ratovaniu ľudu.

Nikto nesmie zapierať, že náš ľud z tisícero rán krváca. Medzi všetkými útrapami ale, pod ktorými ťažko stonajú prítomne ľudia najväčšiu a najboľavnejšiu zapričinujú smutné pomery terajšieho kreditu. Preto svedčia najzrejmej a najhlasnej o smutných následkoch cez desaťročia panujúceho liberalizmu. A je to vec zcela prirodzená.

Veď liberalizmus, aby verný ostal ku najzákladnejšej jeho zásade, ku slobodnej totiž konkurencii a k vôli ku najhlavnejším jeho podporovateľom nevedel do života uviesť ani ten najpotrebnejší, láske k bližnému a spravodlivosti sodpovedný zákon proti úžere a — na tomto poli skutočne aj ničeho neurobil.

Dobre vieme, že v terajšom hospodárskom stave zvlášte malí gazdovia utisnutí sú na kredit. Tí ale, čo medzi ľuďom žijú aj to vedia veľmi dobre, s ak hroznými ťažkosťami možno bolo posiaľ vyhovieť kreditným požiadavkam našich malých gazdov a kolké, ináč usilovné a striezveho života gazdovské rodiny uviedly u

nás na vnivoč doterajšie nešťastné kreditné pomery.

V ak nesmiernej miere pustoší ohavná úžera v radoch malých existencií, toho dôkazom sú hrúzyplné zprávy z tých krajov, kde vyžierajú ľud pažraví Kazari.

Pravda je síce, že otvorená, nestydatá úžera na vnivoč obracia len jednu a to tú najchudobnejšiu čiastku nášeho ľudu.

Neni ale lepší a prajnejší osud aj zámožnejších gazdov, ktorí vo väčších rozmeroch a intenzívnej prevádzajú hospodárstvo a preto utisnutí sú často na väčší kredit,

Kreditným požiadavkam malých hospodárov, hoferov s úspechom vedely posiaľ vyhovieť chvala Bohu vždy viac šíriace sa úverkové spolky. Vyšspomenutým väčším gazdom ale ktorí potrebujú väčšie požičky na dlhšie splácanie, úverkové spolky sodpovedať nemôžu. Nadovšetko z tej príčiny, bo peniaze vydávať musia na tak vysoké procenty, že je to pri väčšej požičke samo v sebe neznesiteľná ťarcha.

Taký gazda prinútený bol posiaľ obrátiť sa ku všeliakým peňažným ústavom po vidiekoch a v mestách. Ak dlho potom musel pri tom hore-dolu behať, kolko musel klučkovať, ba i platiť u všeliakých ľuďí, o tom najviacej vedia hovoriť tí ubohí, na kredit utisnutí gazdovia. Aké huncútstva stávaly sa ale, keď taký nešťastný, požičku hladajúci gazda dostal sa do rúk daakého na peniaze lakomého advokáta alebo do pazúrov nesvedomitej, ľud zdierajúcej banky o tom veľmi smutné, lež skutočné udalosti vedia prednášať dokumenty nezčíselného pojednávania pred súdmi. Tým viacej, že dľa tej ehýr-

nej liberálnej ustanovizne, ktorú známe ako Csemegiho kodex, ani celkom a zrejme dokázané huncútstva a zločiny nebolo možno pokutovať.

Keď ale aj gazda po mnohom sem-tam beháni a po veľkých výdavkoch dostal konečne žiadanú požičku, z toho často nasledovali len nové neprijemnosti. Požičku síce mal, s tým ale ztratil svoju neodvislosť v celom verejnom živote. Gazda, ináč slovom i skutkom verný je svojmu náboženstvu, oddany je cirkve, horlive plní náboženské povinnosti, číta kresťanské noviny, oduševňuje sa za kresťanské zásady, ak náhle ale príde čas volby krajských vyslancov hlasuje na liberálneho, často kresťanstvu zcela nepriateľského kandidáta. Býva to skoro všeobecný tipus. Keď ale človek začne pátrať po príčine tohoto čudného chovania, len skoro príde na to, že ten chudíak dlžníkom je takého peňažného ústavu, ktorého správa pozostáva zo samých nepriateľov kresťanstva. Nemá smelosti o svojom kresťanskom presvedčení verejné svedectvo vydať, bo sa bojí — keď sa mu snáď direktne ani nepohrozili — keby na takého kandidáta hlasoval, ktorý neni po vóli pánom z banky, že mu vypovedia požičku.

Neidem ja hovoriť vo všeobecnosti. Jestvujú už, nadovšetko vo väčších mestách aj také peňažné ústavy, ktoré stoja na výške doby a z obchodného účinkovania vytvárajú politiku. Je ale bohužiaľ dosť aj takých peňažných ústavov, ktoré výšudaným spôsobom robia nátlak na svojich dlžníkov. Z tohoto môžeme si vysvetliť tú často predchádzajúcu skutočnosť, že kandidátov kresťanskej ľudovej strany v premnohých okresoch prijímajú hlučným, spontánnym oduševnením — v deň volby ale, bár aj kupectvo s dušiami neprevádza sa verejne, zronení idú hlasovať na kandidáta protivnej stránky.

Nuž vo všetkých týchto spomenutých biedach na pomoci chce byť a zaiste aj pomôže katolícka ľudová jednota bezplatným vyprostredkovaním požíčiek, skrze čo ľud pride ku lacnému kreditu, bez toho, že by pri tom obetovať musel svoje kresťanské presvedčenie. Dobré semeno je teda rozsiate. Aby aj donieslo dobrého ovocia, k tomu neni iné potrebné, ako aby vidiecki vodcovia a miestni správcovia Katolíckej ľudovej jednoty prísne plnili svoje povinnosti. V

tomto páde aj je to veľmi ľahko, nech len o tejto novej ustanovizni Katolíckej ľudovej jednoty náležite poučujú ľud v najširších vrstvách a nech sa usilujú tejto myšlienke zadovážiť čím viacej prívržencov a Katolíckej ľudovej jednoty čím početnejších členov.

Kto toto svedomite urobí, ten skutočne len dobrej veci preukáže veľmi veľkú službu. Bo Katolícka ľudová jednota touto novou ustanovizňou len nepodvratne dokázala, ak náležite zná biedy ľudu a že zo všetkých sil svojich odhodlaná je mu skutočne aj ku pomoci prispieť. Veď pri utvorení Katolíckej ľudovej jednoty vodca a predseda jej Štefan Rakovszky slávnostne prisľúbil, že s účinkovaním Katolíckej ľudovej jednoty začne sa katolicizmus skutkov. Nebol to teda prázdny sľub, ani puhé, odznelé slovo. Veď bezplatná obrana práv, bezplatné vyprostredkovanie požíčiek — aby som len čisto hmotným cieľom slúžiace ustanovizne spomenul — sú ozaj skutky najzvláštnejšieho druhu. Sú to väčšie a blahonosnejšie skutky, ako ktoré posiaľ produkovalo celé naše zákonodarstvo. Účinkovanie toto Katolíckej ľudovej jednoty má tým väčšej významnosti, bo prítomne od liberalizmu, ktorý znovu dostal sa na vládu, pre ľud itak nič dobrého nemôžeme očakávať. Veď istý slúžny len neďávno proti tajomníkovi a najhorlivejšiemu organizátorovi Katolíckej ľudovej jednoty opovážil sa ten výrok vyniesť, že je človek bez zamestnania. Toto pokračovanie spomenutého slúžneho docela označuje panujúceho ducha terajšej správy krajskej.

Toto ale nech nás nemýli a nedbajme ani o to, keď o kresťanstve a zvlášte o katolicizme i ďalej hovoria, že hubí ľud a účinkovanie jeho nesrovnáva sa s kultúrou. Za hnusné tupenie a hanobenie zo stránky našich nepriateľov hojne nás odmieňa to povedomie, že účinkovaním našim deň po deň, tisícom a tisícom slzy zotierame a že ľud náš hmotne a mravne dvíhame a posilňujeme.

S ak veľkým hlučom a ak pyšne ukazujú na dobročinné akcie slobodných murárov! My im toto účinkovanie nezazlievame a neideme ho zmenšovať. Konečne ale to mlieko, ktoré zdarma rozdávať, ako aj iné podobné veci, dostanú chudobní len v obmedzenom počte a je to len chatrná almužna. Kdežto Katolícka ľudová Jed-

nota — ako to skvele ilustruje bezplatné vyprostredkovanie požičiek — nerozdáva almužnu, lež prevádza najširších rozmerov a hlbokosiahajúcu akciu sociálnu, Pomáha nielen jednotlivým a v špeciálnych pádoch, lež pozornosť svoju obracia na všetko, hmotné a mravné blaho podporuje statisícov a skrze to pozdvihuje a podporuje ľud. Pomáha chudobným, bráni slabých u pod farchou života klesajúcich, vyučuje nevzdelaných a jedným slovom «všetkým je ona všetko».

Účinkovaniu Katolíckej Ludovej Jednoty nedáva smeru cit všeobecnej humanity, lež kresťanská charitas. Tá prehlboka, nesmiernej horúčosti, najskvelejšia láska, ktorá dala nám večný príklad z kríža na Golgote.

Začína sa politika.

Napísal: *Karol Huszár*, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany.

Cez leto prestáva v Uhorsku celý politický život. Na istý čas zatvorí brány zákonodarstva a krajinskí vyslancovia idú domov žať a na letovisko. Ministri si tiež odpočnú. Ako ale na stromoch začne žltnúť listie, politikovia už sa poberajú do hlavného mesta. Pospiechajú sem otcovia vlasti, aby sa vydiškurovali o osude krajiny, odhlasovali k zaokrytiu štátnych výdavkov potrebné peniaze a prezkúmali nové zákony, ktoré predostref zamýšľajú ministri. Nad osudom krajiny včul už nerozhoduje ľud, lež 413 otcovia krajinskí. Na tých sverila krajina svoj osud. Čo týchto 413 ľudí, patrične ich väčšina uzavre, z toho bude zákon, keď sa k tomu pripojí snemovňa veľmožov a keď to svojim podpisom potvrdí jeho veličenstvo kráľ. Z tohoto vidno, ak hrozne veľkú moc má krajinský snem. Keby sa teda náš ľud už raz pochlapil a keby do krajinského snemu poslal samých takých ľudí, akí tam patria, osud chudobného ľudu by sa hneď k lepšiemu obrátil. Veľká škoda je ale, že to tak nebýva. Bo keď prídu voľby krajinských vyslancov, uderia na čap sudy, otvoria veľké pugiláre a najviac voličov ako hoväda ženú na volbište. Pálenkou, liehovými nápojmi pozbavia ľud zdrevého rozumu a za judáške groše kupujú moc, svedomie a vota voličov. Z biblie vieme, že kedysi za miskú šošovice dostať sa

mohlo prvorodené právo. Teraz je dost takých naničhodných huncútov, čo za liter vína, za porciu gulášu, za biednych päť korún hotoví sú i vlast svoju predať. Mnohí poriadni ľudia za verejné blaho bojujú vytrvale, statočne, trápia sa neurávene a potom príde niekoľko darebákov, ktorí sú natolko smädní a pažraví, že pre svoj hrtan a nenasytné brucho zradia najsvätejšie práva ľudu. Hrozné, ohyzdné, potupné obrazy tohoto jarmoku s dušiami videli sme pri uplynutých voľbách.

Lekári to už dávno dokázali, že dietky pochodiace od rodičov korhelstvu oddaných, podošené sú všeliakým chorobám, sú hlúpe, zmračené, kratšieho života a ku všetkému zlému náklonnejšie, ako dietky, jejichž otec a matka sú ztriezví a poriadni.

Táto zlatá pravda platí aj o krajinskom sneme. Taký sbor zákonodarský, ktorý je splodený v opilom stave, je chorá spoločnosť, schopná všetkého zlého. Členovia takej zastupujú nie ľud, lež «panské huncútstva». Nehľadia na verejné záujmy, lež na svoj vlastný ošoh. Trpia na slabosť osobnej vôle a za jediného pána svojho považujú každého ministerpredsedu a robia tak, ako ten očami žmurká.

Terajší parlament je pankart pochodiaci z nepoctivej lôže judáškeho groša a pálenky. Voľbné obecnstvo, v deň voľby vo veľkých húfoch zreklo sa statočnosti. Beda ale takej krajie, ktorej občania, tolkou nemravnosťou riadia svoj osud.

Stokrát a tisíckrát ohlasujem po svete, že ľud nemá práva ponosovať sa dotiaľ, že nemá práva, za všetky biedy krajiny druhých obviňovať dotiaľ, kým sám tenže ľud, zradcom a judášom je najsvätejších záujmov svojich.

Ľud sám musí začať nový život, aby nový a lepší život panovať mohol v našej krajine. **Ku starým mravom kresťanským musíme sa navrátiť.** Vidíme, že čím viacej vzdalujeme sa od Cirkvi, tým viacej klzneme k prepasti záhuby Verejné mravy pustím všestranne. Ako smutné následky všeobecnej nevery a nemravnosti vidíme ale vyžieranie malých ľudí, utláčanie chudoby, šliapanie slabých a svevolu veľmožných.

Akokoľvek ale obracime vec a z ktorejkoľvek strany uvažujeme smutný náš osud, prichádzame vždy len k tomu presvedčeniu, že pra-

meň všetkej biedy a choroby, pod ktorými ľazko stoná naša krajina, je odpadnutie od ducha kresťanského.

Včul keď otcovia vlasti prišli do Budapešti, aby nad osudom Uhorska rozhodovali zas cez jeden celý rok, my z kresťanskej ľudovej strany v mene celého ľudu kresťanského prívolaťvame im hromovým hlasom:

— *Nebude zatiaľ blažený žiadosť obyvateľ Uhorska, kým hlavy a kolena nezkloníme pred križom Krista, kým znovu čilou vierou neklaňame sa Bohu, kým znovu svedomite nezachováame prikázania božské a cirkevné, kým merítkom a vodítkom celého života verejného nebude duch kresťanský. Pokoj, spokojnosť a blaženosť medzi ľuďmi stále zabezpečiť môže len jedine svätý duch pravého kresťanstva.*

My vyslancovia kresťanskej ľudovej strany v tomto smere budeme plniť naše povinnosti zákonodarské.

Stoličné voľby.

Škoda, preškoda, že náš ľud ešte ani včul neprivlastňuje zvláštnosť stoličným voľbám. Nie vôbec, ale na mnohých miestach. Aj tu badáme tu hriješnu ľahostajnosť, pre ktorú tak veľa trpíme a ktorá je zriedlom všetkého zlého.

Žalujeme sa pre neludskosť stoličných pánov. Najmä od volieb krajinských im rohy narástly. Nuž a kto volí väčším dielom týchto nesvedomitých a neludských stoličiarov? Kto iný, ako stoliční výborníci. A koho že najdeme medzi týmito vo väčšine? Koho iného, ako rezníkov liberálnych, nepriateľov to ľudu pracovného. Tam je kopa virilistov, ktorých nikto nevolí, lež ich majetok a bohatstvo poskytnie im mandát ku stoličnému výborníctvu. Je to spravodlivosť? Veď koľko je medzi týmito boháčmi aj takých, ktorí nečestným spôsobom, úžerou klamstvom a švindlom nadobudli svoj majetok. Čo tieto spravia za chudobu? Veru zhola nič. Nuž a tí ferštri, pisari, notári, cestári, slúžnevci a iní panáci, ktorých ľud vyšle do stoličného domu, kedy sa ozvú za chudobu a čo dobrého robia za ňu? Nič, zhola nič. Tí tak hlasujú, ako im fõispán rozkáže. To sú len pandrláci na everenke. Hlupe figúrky, ktoré nenávidia ľud a len ta ľahajú kde fõispán a všetci stoličiar. Preto

sú aj smiešne tie stoličné zasadnutia, porady a valné shromaždenia, kde ľud zastúpený neni, kde ľud svojich výborníkov nemá. Veď niekedy aj do sto predmetov príde na pretras na takom stoličnom shromaždení a skončia s nimi za dve-tri hodiny. «Ēljen! Helyes! Elfogadjuk!» zakričia výborníci a je po zasadnutí.

Veru, ani jeden sa neozve, keď stoličný úradským platy povýšia alebo zvyšujú stoličné dane, keď prírážiek nasolia ubohým občanom. Prečo by sa ozvali, veď tie farchy netlačia ich bedrá, lež roľníkov a priemyselníkov.

Ako by to ináč šlo, keby v stoličných výboroch ľud mal svojich mužov, ktorí by sa nelakali ani fõispána, ani jeho zvonca, lež predniesli by krivdy. aké páchajú slúžnovci a notári a ktorí by bránili a hájili chudobu, keď páni stoličiar novú farchy chceli by na ňu uvaliť. Takýto význam majú voľby stoličných výborníkov. Preto povedám, aká je to škoda, že ľud nebere na to ohľad, lež do stoličných výborov vyvolí si človeka chudobe neprajného, ba mnohoraz celkom neznámeho. Veď ako sa prevádza kandidácia stoličných výborníkov? Slúžny alebo notár povolá k sebe občanov a rozkáže im, aby na toho a na toho hlasovali, že vraj tak si to žiada pán fõispán. Vypije sa volačo smradu a voličia na rozkaz slúžneho hlasujú na takého pána, ktorý by z ľudu aj tú poslednú kožu odral, keď to fõispán žiadať bude.

Tieto pomery nesmú ďalej trvať. Ľud nesmie voliť svojich vlastných nepriateľov a katov, lež svojich priateľov. A preto jaknáhle tento článok prečítate, milí priatelia, shromaždíte sa (nie v krčme u žida) a poraďte sa čo a ako treba robiť, aby sa do stoličného domu dostali vaši priatelia. Poradte sa pána farára jestli je náš človek a požiadajte ho, aby prijal kandidáciu, jestli by ale už vyvolený bol, tak hlasujte na volateľného rozumného gazdu alebo remeselníka z našej strany ľudovej. Chystajte sa jednomyseľne, bez zvyady a bez škriepky. Na liberálov nehľadte, s tými majte pokoj. Viete kto sú liberáli a koľko pre nich trpíte, preto nehlasujte na nich a neblížte sa k nim. Je čas, aby aj ľud zasedal v stoličnom výbore. Áno, krpce a halena nech tam tiež majú miesto a nielen páni a židia, ktorí nás pri voľbách prenasledujú a o naše volebné právo ozbijajú.

Prosím vás aj o to, nepýtajte žiaden oldomáš od vašich ľudových kandidátov, lebo stoliční výborníci platy nedostanú, lež na svoje trovy cestujú na shromaždenia.

Milí priatelia a rodáci! Držte sa toho, čo vám tu radím. Je to pre vaše dobro. Nech je raz koniec panovaniu stoličných ozembuchov. Mojim heslom je: von liberálnych reznikov zo stoličného domu!

Eudák.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Domáci priemysel.

Čo starší sa ešte dobre môžeme pamätať na to, že ešte len pred tridsiatimi-štyridsiatimi rokami naši dedinčania veľmi nevyhľadávali sklepy a jarmoky tým cieľom, aby si tam potrebu, ku príkladu svojho šatstva, zvlášte bielizne zaopatřili. Všetko toto s usilovnosťou sama domáca čelad si doma zhotovila. A ten mnohý všelijaký domáci riad naši predkovia kdeže kupovali? Snáď sa po jarmokoch sháňali za ním? Horkýže! Aj v dome toho najbohatšieho gazdu sa našiel jeden-druhý člen rodiny, ktorý vedel z dreva všetko potrebné spraviť. Nosidlá, porisko do motyky, rýla, sekery, kosysko, pluh, styk, rebriny, hrable, vidly, lyžice atď, všetko toto sa doma robilo. Niektorý mládenec takú levču vykresal, takú drabinu na voz vedel spraviť, ako čo by to bol robil nejaký učený kolár.

Lebo všetkému tomuto naučila našich predkov tá najväčšia učiteľka: potreba. A z tohoto potom veru naši predkovia mali osoh, lebo každý z nich tak zásobil svoj dom a dvor potrebnými vecmi, že sa nemáme čomu diviť, keď naši starí tak často spomínajú tie zašlé dávne dobré časy.

Lenže v posledných desaťročiach sa toto všetko veľmi zmenilo: pomaly takmer zanikla všetka takáto domáca práca. Celé vidieky môžeme pochodiť na niektorých stranách našej vlasti a nevidíme v dome ani praslicu, ani motovidlo, ani krosná, ani stolicu na hobľovanie, ani hoblíka, ani oberučného noža. A keď rozmýšľame na tom, že čo ja tomu na príčine, prídem na to, že domáci priemysel preto u nás zanikol, lebo sa pozdvihol fabričný priemysel a

výrobky týchto fabrik železnice lacno rozvážajú na všetky strany.

V posledných desaťročiach tak v Rakúsku, ako aj u nás v Uhorsku, mnoho takých fabrik bolo založené, ktoré vo veľkom množstve a lacno dorábajú ku každodennej práci potrebné veci a tieto sa potom po železnici veľmi rýchlo dostanú aj do tých najvzdalenejších miest krajiny, tak že ešte aj v tom dedinskom sklepe, alebo aspoň pod šiatrami jarmokov za lacný peniaz možno dostať tie veci, ktoré si gazda predtým sám musel dorábať. To je síce pravda, že z lacného mäsa býva slabá polievka, a lacnota pri tomto tovare je len zdanlivá, lebo táto jarmočná lacná portieka ani z ďaleka není taká trváca, ako boly kedysi domáce výrobky, ale preto sa veru tieto fabričné výrobky veľmi mieňajú po celej krajine.

Ponevác sú tieto výrobky veľmi lacné a na oko aj pekne vyzerajú, ľudia ich začali kupovať a následkom toho odvykli od toho, aby sa s domácim priemyslom zaoberali. Stroje veľkých fabrik teda vyňaly prácu z rúk chudobného ľudu.

Ale toto všetko samé v sebe by ešte nebolo bývalo takou veľkou biedou. lebo keď jestli fabriky tak lacno vedely dorobiť pre gazdu potrebné veci, tak by gazda ešte vždy dobre pochodil, keby sa s lacnou prácou bol spoľahnuť na fabriky a on by si bol hľadal nejakú výnosnejšiu prácu. Lenže chyba práve v tom väzí, že keď práca strojov začala udúšať domácu usilovnosť, vtedy náš roľnícky ľud ochabnúť, pomaly odvykol od takejto domácej práce a tak potom prestaly mnohé také domáce zamestnania, ktoré by aj popri fabrikách boly mohly prekvitať. A tieto ku novému životu vzkriesiť by malo byť povinnosťou každého, komu blahobyť nášho ľudu na srdci leží.

Z posiaľ povedaného sme sa mohli presvedčiť, že v boji domáceho priemyslu s fabrikami domáci priemysel musí ustúpiť priemyslu fabričnému. Jestli teda predsa chceme domáci priemysel udržať, musíme sa pribrať ku takej práci, ku ktorej stroje není sú súčasťou, alebo ruka v ruke s fabričným priemyslom máme prevádzať domáci priemysel.

Keď pozorujeme spôsob života našich hospodárov, vidíme, že keď v jaseňi poľnú prácu

skončili, od toho času za celé mesiace, vyjmúc opatrovania dobytka, takmer žiadnu prácu nekonajú. So složenými rukami, s fajočkou a ženy na mnohých miestach po susedkách klebetami zabíjajú dlhú chvíľu. Ale aj väčšia čiastka letnej práce je taká, že starcov a dietky nemožno pri nej upotrebiť a tak pracovná sila odrastenejších dietok a práce schopnejších starcov leží úhorom. A koľko osožnej práce domáceho priemyslu by títo mohli odbaviť!

Najhlavnejšia podstatná podmienka domáceho priemyslu, totižto pracovná sila, by teda nechýbovala, lebo v zime by každý mal dost času prevádzať domáci priemysel, dietky a starci by sa ale celý rok mohli v dome zamestnávať.

Druhou podmienkou domáceho priemyslu je surový materiál, totižto tá látka, ktorú by bolo treba spracovať. V tomto ohľade by nebolo žiadnych prekážok, lebo poľné hospodárstvo a naše hory mnoho takého poskytujú, čo sa pre domáci priemysel veľmi hodí.

Ponevác teda hlavné dve podmienky domáceho priemyslu, totižto pracovnú silu a surovú látku na spracovanie máme na dostač, veľké premeškanie je od nás, keď toto ku svojmu hmotnému dobrobytu nevyužívame.

Domáci priemysel by sa mohol u nás vo dvoch smeroch prevádzať. Jeden cieľ domáceho priemyslu by bol ten, aby každý gazda so svojou čeladou v takom čase, keď v poli niet žiadnej práce, zaopatril svoj dom a hospodárstvo potrebnými vecmi. Čo ku tomu potrebuje, keď si prikúpi potrebné k tomu lacné nástroje, ostatné mu všetko jeho hospodárstvo a hora poďáva.

Druhým cieľom domáceho priemyslu by bol ten, keď by, ak to čas dovoľí, nielen pre svoju potrebu dorábal niektoré priemyslové články, lež aj také, ktoré by sa dali odpredať, čím by sa aj dôchodok gazdu značne mohol zveladiť. O domácom priemysle, o jeho nevyhnutnej potrebnosti a spôsobe prevádzania obšírne poučujú ľud členovské sošity Katolíckej ľudovej Jednoty. I z tejto príčiny nech žiadon rozumný gazda nechýbuje vo veľkom tábore horlivých katolíkov.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan»-a!**

O cholere.

Dla najnovších správ počet na cholera podozrivých chorých sa i v Budapešti i na vidieku rozmnožuje. Ministerstvo vnútra o zaistených prípadoch cholery vydalo novšiu zprávu a spolu nariadenie, aby do Moháču a do obce Nyergesujfalu (stol. ostrihomska) cieľom obrany proti šíreniu sa cholery vyslaný bol zodpovedný počet žandárov, aby podporovali ustanovenia vrchnosti.

Dla úradných správ v Moháči minulý týždeň štyria onemocneli na cholera a dvaja zomreli. Krem toho bakteorologické skúmanie novšie ustálilo asiatickú cholera v ôsmich pádoch asice v obciach Püspöki, Dunaegyháza, Temerin, Békásmegyér, Nyergesujfalu a Torontálmás. V obciach Nyergesujfalu ustálili cholera pri dvoch osobách a v obci Torontálmás tiež pri dvoch osobách.

Dosiaľ teda asiatická cholera úradne ustálená bola v 41 pádoch.

Minister vnútra rozposlal v záležitosti obrany proti cholere obežné nariadenie. Nariadenie v prvom rade zakazuje upotrebovať vodu z Dunaja a nakladá vrchnostiam, aby tento zákaz hocjakým prostriedkom uplatnili, ale súčasne postaraly sa, aby ľud mal zdravú pitnú vodu. Potom nariadenie ustanovuje poriadky o kontrolovaní tržísk, o preskúmaní potravín, o obmedzení jarmokov, púť, tanečných zábav, *schôdzok v nakazených obciach*, o rýchlom oznámení podozrivých chorých atd. Minister svoje nariadenie končí s tým, že očakáva od vrchností, že prísnym prevedením úprav všetko možné urobia, aby nebezpečie cholery čím skôr odstránené byť mohlo.

Minister obchodu vydal v záležitosti obrany proti cholere tiež nariadenie. Nariadil, aby pri ostrove v Novej Pešti a pri spájajúcom železničnom moste stále kotvila jedna loď s lekármi a títo aby preskúmali každú z hora alebo z dola príšľú loď a len potom ju pustili do hlavného mesta, keď sa zistí o nej, že neni nebezpečná. Lekári na loďach vo dne v noci budú konať službu.

Aj na vidieku udalo sa viac podozrivých onemocnení. V Horvatsku sa cholera tiež zjavila. Vo Vukovari totiž 18. septembra zomrel

za príznakov cholery jeden kočiš. Výkal zosnu-
lého poslali bakteorologickému ústavu v Záhrebe,
ktorý ustálil, že patričný zomrel na cholere. Na
horných stranách posiaľ nielo žiadnej stopy o
cholere.

Proti panujúcej drahote.

Po všetkých stranách krajiny panuje prítomne
hrozná drahota. Proti tejto ustavične rastúcej
drahote sa už tolko pohovorilo na rozličných
poradách, konferenciách, shromaždeniach, a
popísalo sa už tolko článkov v novinách že
teraz už právom možno očakávať tie prajné
následky, ktoré živobytie môžu oblahčiť. No,
bohužiaľ, tieto prajné následky sa však voláko
nechcú ukazovať ani na priek toho, že toho-
ročná úroda bola uspokojúca. Reči, články málo
pomohly a jediná lepšia úroda tiež nezahnala
drahotu, čo sa ostatne aj dalo predpokladať.
Proti drahote najlepším a takrečeno aj jediným
prostriedkom je: zvýšenie výroby.

Terajšia drahota potravných článkov, mäsa,
múky, bytov nastala preto, že sa tých článkov a
bytov viac potrebuje než sa ich dorába. Preto
naši gazdovia musia sa snažiť, aby zo svojich
pozemkov viac úrody brali než dosiaľ a sriade-
ním svojich pasienkov aby zväčšovali chov do-
aytka. Tu, okolo hlavného mesta po susedných
obciach vidíme gazdov, ktorí zo svojich rolí
ročne aj štyri úrody berú. Dobré hnoja role
umelým hnojivom a druhy plodín podelia si
tak, že využijúc každý kúsok miesta, ako so-
berú jednu úrodu z časných kuchynských ze-
lenín, už sadia a sejú pre úrodu novú. V ta-
komto gazdovaní vyznamenávajú sa obzvláste
takzvaní bulharskí zahradníci, ktorí za jedno ja-
tro platia ročitej árendy aj 120—150 korún.
Keď ten zahradník za jedno jediné jutro môže
ročite zaplatiť majiteľovi do 150 korún árendy,
možno si predstaviť, koľko zosohuje on na úro-
dách, ktoré soberie z jedného jutra vyárendo-
vaného poľa.

Mimo zvyšovania úrody gazdovia musia
venovať väčšiu pozornosť aj chovu dobytka, oší-
paných a hydiny. Sriadenie obecných pasienok
malo by byť jednou z najprvších starostí obcí,
aby gazdovia čím viac kusov statku mohli do-
chovávať.

Chybou je aj to, že gazdovia svoju zvýšenú
úrodu tak ako je, predávajú, kdežto keby ju
statkom, ošípanými a hydinou zkrmili, omnoho
viac by zosohovali, ako keď obylie rovno pre-
dajú. Rožný statok, ošípané a hydina má vždy
dobrú cenu a vždy je hľadaná a cena mäsa
neklesne ani teraz, keď po uzavretí smluvy s
Rumunskom budú odtiaľ dovážať zabité kusy
statku.

A potom treba mať pred očima aj to, že
na ceny statku nevlýva bursa tak ako na ceny
obilí. Na burse hravajú s tou takzvanou pa-
pierovou pšenicom, ktorá nepotrebuje ani opa-
tery, ani chovy a tak jej cenu špekulanti môžu zvy-
šovať a znižovať tak ako sú to v stave; kdežto
na ceny statku, potrebuje opateru a chovu
sa tak špekulovať nedá ako s obilím, a tak aj
cena jeho je stálejšia a určuje si ju gazda tak-
rečeno len sám. A aj konkurencia so statkom
na uhorských tržišťach proti uhorskému gazdovi
je ľahšia než konkurencia s obilím, ktorého
dovoz a opatera nenie spojená s toľkými sta-
rostami a nákladmi, ako dovoz statku na kon-
kurrečnom tržišti.

Počet obyvateľstva stále rastie a stále sa
množí počet tých, ktorí svoj chlieb zarábajú v
priemyselných dielňach alebo iných odvetviach
živnostenských. Títo sú svojou živnosťou odká-
zaní na hospodára. Tohto úlohou je starať sa
aby ti, ktorí nemajú zeme, ktorí sú nútení ku-
povať «čo na nôž, to za groš», za ten groš do-
stali aj zodpovednú živnosť.

Jestli gazdovia pričinia sa o to, že zo svo-
jich zemí zodpovedným obrábaním viac úrody
vytiahnu a viac statku a ošípaných a hydiny
budú chovať, tým v prvom rade len sebe za-
bezpečia väčší dôchodok, v druhom rade ale
zastavia teraz rastúcu drahotu, z ktorej, pone-
váž sami nemajú dosť plodín a statku na pre-
daj, nemajú osohu, konsumentí ale za svoj drahý
groš nedostávajú takú živnosť, akú by dostávať
mali.

Na gazdoch závisí, aby tieto okolnosti ro-
zumným gazdovaním vo svoj prospech využili
a súčasne rozmnožovaním živnostenských člán-
kov prítomne panujúcej drahote odpomohli.

**Krestania katolíci, čítajte len dobré katolícke
knihy a časopisy!!**

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

S radosťou sdelujeme, že shromaždenia Katolíckej Ľudovej Jednoty najnovšie vydržiavané boli v nasledujúcich obciach:

Apátszentmihály (Bohumice, stol. prešporská). Dňa 22. septembra o 7. hod. ráno vydržiavané shromaždenie zahájil peknou rečou horlivý farár Ernest Katona. Za tým rečnili Augustín Gramantik, tajomník Jednoty zo strediska a Adalbert Plechló farár obce Alsó-Dombó. Jednotu utvorili so všestranným oduševnením a vyvolili za miestneho správcu oblúbeného farára Ernsta Katona a za horliteľov v Bohumiciach Tomáša Horváth a Franca Varinszky. Pre obec Jászlócz vyvolení sú: Pavel Smidt, Štefan Satrizs a ml., Ján Valovics. Pre obec Pagerócz sú vyvolení Štefan Viskocs rychtár a Matej Csapkovics.

Pudmeric. (Prešp. stol.) Veľké shromaždenie Katolíckej Jednote vydržiavané tu bolo 19. septembra. Augustín Gramantik tajomník zo strediska za všestrannej pozornosti rečnil o hospodárskych otázkach, ktoré slovom i skutkom podporuje Katolícka Ľudová Jednota.

(Pokračovanie nasleduje.)

POLITICKE CHYRY.

Zakázané shromaždenie.

Členovia Katolíckej Ľudovej Jednoty mesta Trnavy a okolia na nedeľu 25. septembra ustanovili veľké shromaždenie v Trnave. Vrchnostné povolenie k vydržovaniu tohoto shromaždenia ochetne udelil mestský kapitán trnavský. Všetko bolo v poriadku a ku shromaždeniu pripravené. Vicišpán prešporskej stolice ale, takmer v poslednom okamžení s odvolávaním sa na cholery, zakázal shromaždenie. Pri tomto podivnom zákaze dobre by bolo vedieť, čoho sa ten vicišpán viacej bojí, či cholery a či Katolíckej Ľudovej Jednoty. Mám sa všetko tak zdá, že sa on viacej bojí Jednoty ako cholery. V celom trnavskom okrese chvála Bohu niet cholery, tej

sa teda nemohol báť. Jestvuje tam ale skoro po všetkých obciach pevne organizovaná Katolícka Jednota. Tejto sa nalakal ten liberálny vicišpán a preto zakázal jej shromaždenie. Tento zákaz liberálneho vicišpána prešporského je zrejším dôkazom toho, že v marianskom Uhorsku shromaždenia smejú slobodne vydržiavať židi, socialdemokrati, lež katoľici nie.

Snemové zasadnutie.

Krajinský snem 9. augusta odročil zasadnutia a vyslancovia odobrali sa na letné prázdniny. Po letných prázdninách prvé zasadnutie snemovne vydržiavané bolo 28. septembra. Zasadnutie toto bolo len formálne a pretože k pojednávaniu nebolo žiadnej pripravenej práce, snemovňa zas na neistý čas odročila zasadnutia. Tak vyzerá práca tej liberálnej pracovnej strany

BESEDNICA.

Bláznivý Janko.

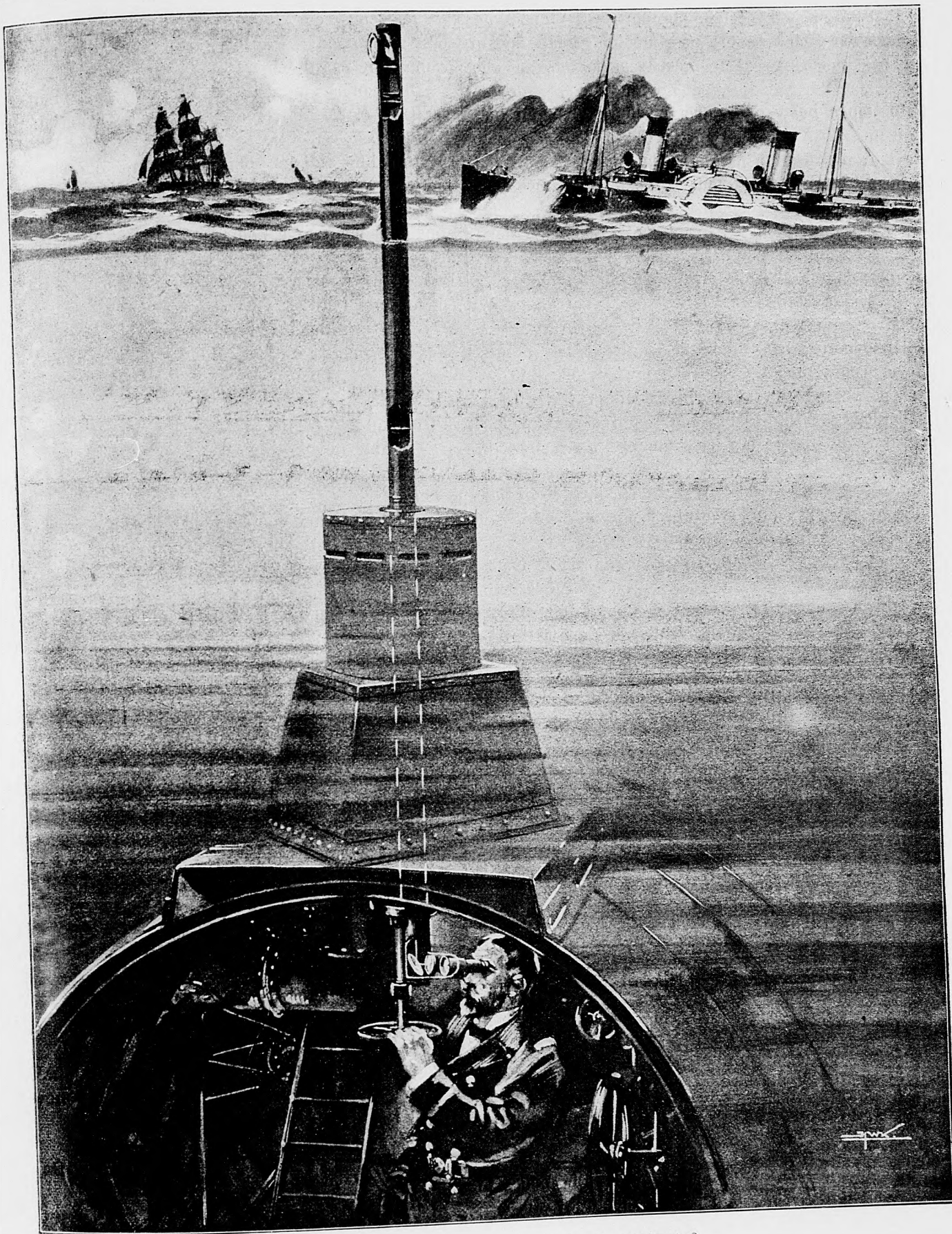
Janko bol tichý dobrý blázon, neublížil ani muche. Odkiaľ bol, to nikto nevedel. Pred pár rokami prišiel do našej dediny s prázdnu károu a zostal tu. Keď ho susedia vyhánali, pochytil svoju káru a zmizol na dva alebo tri dni, ale sa zase znova vrátil do dediny, až konečne susedia privykli naňho a nechali ho na pokoji v obci.

Každý ho volal «bláznivým Jankom». Bol postavy malej, zavalitej, s krátkymi nohami a so svalnatými, mozoľovitými rukami. Tvár nemal odpornú, ba keby sa bol riadil, bol by býval dosť príjemný. Vlasy dlhé, kučeravé si nechával rásť do čela a na šíju, lebo hrebeňa nemal a jeho vlasy s nožicami len vtedy prišli do potyku, keď sa daktorý sused smiloval nad ním a vedľa «rajníčky» ho ostrihal. Jeho modré oči byly veľké a plaché, nepokojné; Janko nezniesol nikdy priamy pohľad a keď sa niekto zadíval naňho, hneď sklopil oči k zemi. Čo sa týka jeho veku, nevedel nikto určitého o ňom, Jední hovorili, že má tridsať rokov, iní že šesťatridsať, ba boli aj takí, ktorí hovorili, že je už štyridsiatnik.

Keď sa ho spýtala daktorá suseda, či je, odpovedal:

— Neviem!

Ak sa ho spýtali, odkiaľ prišiel, ukázal rukou na

Ako vidia z podmorskej lodi na vode sūce predmety?

cestu, ktorá viedla z pravej strany do dediny; po tej ceste prišiel so svojou károu pred rokami do našej dediny. Jedným majetkom Jankovým bola jeho kára. Káru opatroval jako oko v hlave a beda tomu, kto by jeho káru bol pokazil; mohol byť rád, ak ušiel svalnatým rukám Jankovým.

Čím sú veľkým mestám ohromné vozy dopravné, tým bola kára Jankova pre našu dedinu. Jestli niekto potreboval niečo zaviezť do mesta, zavolať Janka s jeho károu a Janko zaviezol bremeno opatrne na určené miesto. Janko bol v našej obci poslom, paholkom, nádenníkom, vôbec robil všetko, o čo ho len požiadali. Peňazi neznal, ani ich neprijal, uspokojil sa, keď sa mu dali do syta najesť a k tomu — niekoľko gombíkov.

Jako lakomec za peniazmi, tak lipol Janko za gombíkami. Za pekný gombík bol by Janko skočil do ohňa. Často sa stávalo, že keď chlapei pásli statok za dedinou a Janko prišiel k nim, daktorý mu povedal:

— Janko, preval desaťkrát duba, dám ti pekný gombík.

Janko nerozmýšľal dlho, začal duby váľať a potom s tupým úsmevom nafahoval ruku pre gombík. Keď ho dostal, pevne stiskol ruku, schoval ju do vrecka a bežal k polozrúcanej sušiarni, kde mal svoju skrýšu. Videli ho, jako v tom úkryte navlieka gombík na šnôrku k druhým a šnôru oviňuje si okolo hrdla, jako pristupuje ku stene, na ktorej bolo pripevnené kus rozbitého zrkadla a jako sa s úľubou uzerá v ňom.

Raz v jaseň uháňal po hradskej, ktorá išla vedľa našej dediny, panský hyntov. V kočiari sedeli dvaja páni, jeden mladý v poľovníckom obleku a druhý starší v obyčajných šatách. Bol to mladý, bohatý statkár z okolia, ktorý išiel so svojim správcom majetku do mesta.

Prvým človekom, ktorý sa za nimi poberal po hradskej, bol bláznivý Janko so svojou károu.

Išiel jako obyčajne s hlavou k zemi sklonenou a hľa — zrazu vidí na hradskej v pravu ležať čosi jemu dosiaľ nevidaného: veľkú tobolku na peniaze. Sohnul sa, zdvihol ju, poobzeral a potom otvoril.

— Ahá, obrázky — zamrmlal v sebe, keď sa začal preberať v papieroch, ktoré boli v tobolke. — To musím rozdať deťom — myslel si — dajú mi za ne pekné gombíky.

Tobolku vzal pod pazuchu, obrátil svoju káru a išiel nazpät do dediny.

Najsamprv navštívil starú Horáčku, ktorá mala mnoho detí. Janko vkročil do izby a usmevave zvolal na deti:

— Palko, Miško, Anička, Jožko, skoro poďte sem, nesiem vám obrázky. Máte gombíky?

Stará Horáčka bola práve nadurdená, už chcela zkríknuť na Janka, ale zazrela v jeho ruke tobolku, plnú päťdesiatok a stoviek. Starena zalomila rukami.

Kde to ten blázon vzal? Ale nerozmýšľala dlho, poodrezúvala gombíky zo starých i nových kabátov, vestí a začarovala ich s Jankom za «obrázky».

Janko mal za plný vachok gombíkov a s radosťou šiel do susednej ckalupy, kde sa opakovalo to isté, čo prv u Horáčky.

Konečne Janko rozdal všetky «obrázky» susedom a mal plné vrecká i za klobúk gombíkov. vypýtal si od

jednej ženy malé vrecko, vysypal doň gombíky, vrecko odil s tobolkou na káru a ponáhal sa do mesta, aby zameškaný čas dohonil.

Keď prišiel k tomu miestu, kde našiel tobolku, obzeral sa, či ešte tam dačo neleží, ale nenašiel nič a šiel ďalej.

Onedlho vidí na koni toho pána, ktorý sedel v hintove v poľovníckych šatách, jako bystrým zrakom pozerá po hradskej. V meste zbadal ztratu, sadol na koňa a išiel ztratené peniaze hľadať. Tu utkvel jeho zrak na Jankovej káre, na ktorej ležala prázdna tobolka. Pán skočil z koňa, schytil tobolku a veľikou dychtivosťou ju otvoril, otvoril a zdeseno zkríkol. Tobolka bola prázdna! Oboril sa na bláznivého Jaáka, ktorý stál ticho a zadivený hľadel na neznámeho pána, ktorý berie tobolku.

— Kam si dal peniaze, ktoré tu boli, vráv? — skríkol pán.

— Aha, tie obrázky?

— Jaké obrázky? — prehovoril mladý pán so zadivením.

— Tie čo tam dnu boli. Tu sú, tu mám za ne gombíky — vravel Janko s radosťou a ukázal na vrecko naplnené gombíkami.

Pán v poľovníckych šatách nechápal, čo sa tu stalo. Chytil Janka nútil ho, aby išiel s nim.

Janko niesol sebou aj káru, lebo sa nechcel odľúčiť od svojich gombíkov a od káry.

Pán zaviedol Janka do mesta na žandársku stanicu. Žandári znali bláznivého Janka a vedeli sa s nim shovárať.

— Povedz, komu si dal obrázky? — vraveli mu. Tu máš gombík, povedz pravdu, ktorým deťom si ich dal, dostaneš za vrece gombíkov.

Tieto slová účinkovali na Janka, sobral sa so žandarmi do dediny.

V dedine uakzoval, do ktorého domu niesol obrázky a svolával deti. Horáčka a susedy doniesly síce bankovky, ale doniesly dohromady len za dvanásť tisíc, kdežto v tobolke bolo vyše tridsať tisíc. Boly prehliadky, hľadali bankovky po domoch, ale ostatné peniaze zmizly bez stopy.

— Kto vie, kam ich ten blázon dal — bola všade odpoveď.

Janka sa darmo vypytovali, darmo mu hrozili a darmo sľubovali pekné gombíky. On nič viac nevedel povedať.

Od toho času volaly deti za Jankom:

— Nemáš obrázky? Kam si dal obrázky? Daj mi obrázok, dám ti gombík.

Bláznivý Janko sa na to usmieval a vystieral ruku pre gombík. Ale už nikdy viac nenašiel také «obrázky».

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Krestana!»**

CHYRNIK.

Kráľ v Mariacelle. Jeho veličenstvo kráľ v sobotu 24. septembra ráno so svojim sprievodom odcestoval do Mariacelly a po odbavenej pobožnosti v milostnom chráme vrátil sa do Schönbrunna.

Kráľ — krstným otcom. Nadporučík munkáčského pešieho pluku Maximilián Wächter listovne o to prosil kráľa, aby bol krstným otcom jeho synovi, ktorý sa práve v deň narodenia jeho veličenstva narodil. Jeho veličenstvo prosbu nadporučika splnil. Ako z Munkáesu ozuamujú, syna nadporučikovohto tieto dni pokrstili za veľkých slávností. Pri krste bol prítomný celý dôstojnícky sbor a veľké obecenstvo. Jeho veličenstvo svojho krstného a jeho matku obdaroval.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie zakončiac birmovku v okrese sabinovskom 19. septembra pri najlepšom zdraví vrátil sa domov a v XI. obežníku cirkevnom vypísal konkurs na uprázdnenú faru Hidasnémeti, z ktorej farár Georg Miller po 33-ročnom blahonosnom účinkovaní odobral sa na zaslúžený odpočinok. — Michal Krajník, kanonik a rektor semenišťa na jeho prosbu oslobodený je od vyučovania náboženstva v praeparandii mnišiek Uršulinek a na jeho miesto osvietený pán biskup vymenoval dra Emila Sebeczky, profesora a špirituala tunajšieho semenišťa. — Dr. Melchior Takács praelát praemonštratských kňazov vo veľkom shromaždení ročnom kultúrneho spolku stolice abaujskej ako predsedu tohože spolku 18. septembra veľmi peknú reč držal v meste Torna. Rudolf Kerekes, tunajší kaplán minulý týždeň s veľmi dobrým úspechom zložil farársku zkúšku. — Elektrickú železnicu cez mesto predsa len budú stavať. Patričné smluvy sú už vyhotovené a aj podpísané. — Krémári niako nemôžu sa uspokojiť nad tým, že v mnohých obciach prekvitajú potravné spolky a preto silou-mocou snažia sa ich zničiť. Najnovšie u košickej priemyselnej komory zadali ponos proti potravným spolkom. Darmo ale. Priemyselná a obchodná komora ale ponos krémárov odmietla s tým, že táto vec ku nej nepatrí. No krémári sa s tým zaiste neuspokojia vymyslia uové figle, aby potravné spolky zhubili. Kresťania obchádzajte krémárov; keď nebudete u nich piť, nemôžu škodiť našim potravným spolkom.

Chýry zo Šáriša. Prešov. Po zakončenej birmovke v okrese sabinovskom 18. septembra prišiel sem osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie a bol milým hosťom praepošta farára Adalberta Zaborovszkyho. Asfaltovanie ulíc v Prešove už zakončili, čomu najviac tešia sa zaiste fiakristi a furmani. — *Bardijov:* Dr. Mikuláš Tóth katolíka a pravotár otvoril tu pravotár-

sku kanceláriu. Odporúčame ho obecenstvu. — *Kis-szeben:* Anton Eiszelt mešťanosta, s celým úradom a za prítomnosti početného obecenstva slávnostne prijal osvieteného pána biskupa a na počtu horlivého a vrele milovaného arcipastiera praepošt-farár Peter Hartsár zariadil slávnostnú hostinu. — *Szinye:* Tunajší kostol ozdobený je krásnymi oblokami, z ktorých jeden dal vyhotoviť osvietený pán Jozef Szinyei Merse mladší, druhý obetoval jeho syn Zigmund profesor university, tretí dal gróf Vilhelm Szirmay a výšspomenutý Zigmund Szinyei Merse, štvrtý venoval Jozef Matuš učiteľ a jeho manželka, na piaty oblok obetovali Jozefina Brunner 60 kor. a Ondrej Szedlák 40 korún.

Chýry zo Spiša. V Harhove zhorely tri plné stodoly grófa Vidora Csákyho. — V Podhradí ukradli dvaja tovaryšia Michal Boron a Ján Vandra jednému opitému gazdovi z Ulože asi 300 korún, ktoré za statok dostal. Zlodějov už chytili. Boron sa priznal, že už viac opitých ľudí okrádal. — Vo Velbachoch dňa 11. septembra jeden sluha grófskeho panstva veľmi nebezpečne pobil gazdu toho panstva, lebo v opilom stave navštívil jeho ženu. Chráňme sa opilstva zo všetkých sil, lebo ono je žriedlom mnohých hriechov a mnohého nešťastia! — V Novej Vsi sa mlynský robotník Ján Petrovics dňa 12. septembra na svojom byte obesil. — Tiež v Novej Vsi našli v rieke Hernád mrtvolu jedného doteraz neznámeho dieťaťa. — Jeho veličenstvo kráľ daroval polutovaniahodným pohorelcom obce Szepesjánosfalva 1500 korún. — Michal Hueskó, stoličný podnotár stal sa tajomníkom nášho stoličného gazdovského spolku. Doterajšieho tajomníka Jána Förstera povolal knieža Hohenlohe za gazdovského dozorcú svojho panstva v Križovej Vsi. — Zo zverinca kniežata Hohenloheho vo Vysokých Tátrach utiekly dva tury. — V Novej Lubovni dňa 18. septembra posvätil starolubovenský dekan-farár Ján Csumitta skrze obec vystavenú novú peknú katolícku školu. — V Novej Vsi nedávno v nariastnutej rieke Hernád utopily sa dva kone kěžmarkskeho hostinského Schwarza. Kočič, ktorý vo vode kone a koč chcel očistiť, sa dajako vyslobodil. — Poprádske noviny «Tátra-vidék», ktoré doteraz do týždňa dva razy vychádzali, týždenne-len raz budú vychádzať. — V Hanušovcích dňa 4. septembra tamojšieho obyvateľa Jána Baku s prezaným hrdlom mrtvého našli na roli. Vyšetovanie ustálilo to, že keď sa večer z roli domov pobral, sa vyšmiknul a vtedy do vlastnej kopy, ktorú k prsiam obrátenú nosil, spadnul a tá mu na hrdle hlavnú žilu pre-rezala. Bože chráň každého od tak náhlej a nenazdálej smrti!

Židia sa už aj do poľských universit vtiskajú. Na lvovskej universite dovolili teraz i dvom židom, aby boli professori; jeden má prednášať na filozofickej a druhý na právnickej fakulte. Doteraz dve poľské university vo Lvove a v Krakove nemaly židovského profesora. Lutujeme ubohých Poliakov, že tá strašná krivonosná pliaga sa aj u nich na všetky strany vždy viac a viac zmáha.

Utopil sa pre poveru. V Nižnej (stol. Oravská) v nedeľu večer jedna plť vrazila do jedného piliera pod oravským mostom. Pri tejto plti bol zamestnaný jeden pltník ešte aj o 9. hodine, ale na svoje nešťastie spadol do vody. Volal o ratu, ale tí, ktorí išli po moste, mysliac si, že je to mátoha, neopovážili sa mu ísť na pomoc. Len o veľa pozdejšie prišli ta niekoľkí smelí chlapi s rebrikom a povrazom, ale dotedy sa chudák pltník už utopil.

Oheň. V Paloči (stol. šarišská) dňa 10. septembra zhorely dve stodoly Šalamonovské.

Dvetisíc korún na hlavu jedného zbojníka. Z Nagyváradu sdeľuju, že minister vnútra telegraficky oznámil veliteľstvu žandarmerie, že 2000 korún odmeny vypísal pre toho, kto skrývajúceho sa zbojníka Imricha Vitáliša živého alebo mrtvého dostane do rúk. Vypísanie odmeny vybuchovali vo všetkých obciach stolice biharskej. — Žandári pred tromi týždňami jedného starého a bohatého rumunského kupca s lichvou našli v krvi zamrznutého. Pri mrtvole našli jeden klobúk. Ponevác Vitáliša videli so zavraždeným lichvokupcom, podozrenie padlo na neho a to tým viac, lebo Vitáliš pre vraždu už sedel. Žandári klobúk zanesli do obce Berettyószentmárton do domu Vitálišovho a ukázali ho jeho svokre, lebo Vitáliš nebol doma. Žena vidiac klobúk zalomila rukami a zdesene skríkla, že je to klobúk jej zafa. Žandári už dosť vedeli a odišli. Sotva boli preč, odrazu len prišiel Vitáliš a keď zvedel, že žandári po klobúku poznali, že on zabil lichvokupca navidomoči svojej chorej ženy naskutku zastrelil svoju svokru a ušiel. Od tých zias sa skrýval a bárs ho do 150 žandárov stupovalo, ešte len minulý týždeň ho vypátrali v jeho dome, kde sa sám zastrelil.

Zasypaný robotník. Pri radvanskej (stol. zvolenská) železničnej stanici minulý týždeň srútila sa jedna baňa na piesok. Zpomedi v bani pracujúcich robotníkov piesok zasypal jedného robotníka, torébo mrtvého vytiahli zpod piesku.

Vojaci a pltníci. Z Komárna oznamujú, že sa tam rezervisti pobili s pltníkmi, medzičím honvéda Ludvika Kupu tak ovalili po hlave, že sa mu mozgy nebezpečne otriasly. Stav vojakov je povážlivý. Proti pltníkom zaviedli vyšetrovanie.

Dieťa s dvoma hlavami. Manželka Karola Gipke v obci Néver (stol. Nitrianska) v nitrianskej nemocnici porodila mrtvé dieťa, ktoré na normálne vyvinutom tele malo dve hlavy. Dieťa, ktoré má ruky a nohy normálne preparovali.

Najvyšší človek sveta je jeden mladý amerikan, menom Willino, ktorý je dva metre a 48 centimetrov vysoký. Keď mal desať rokov už dosiahol výšku 1 metra a 82 centimetrov.

Obyvateľstvo Egypta obnáša 11,287.359 Iudi. Z tých je Egyptčanov 10,903.677, Turkov 69.725, Murínov 61,162, Grékov 62.973, Talianov 34.926, Angličanov 20,653, Francúzov 14.591, Rakušanov a Uhrov 7704, Rusov 2410 a Nemcov 1847.

Najstarším človekom Anglicka je jedna 124-ročná irlandská žena menom Cranley. Napriek svojho vysokého veku je ešte frišká. Má päť dievčat a troch chlapcov a jej najmladšie dieťa má už vyše sedemdesiat rokov.

HOSPODÁRSTVO.

O kvočkach.

S hydinou sa často stane také volačo, čoho príčinu dochovávateľ hydiny nijako nemôže zvedef. V súvisie s týmto nám jedon dochovávateľ hydiny píše nasledovné:

Nesmieme zabúdať, že sliepky, ktoré rano pustíme na slobodu, celý deň na všelijaké miesta zablúdia. Povedzme, že naša suseda na svojom dvore nemá taký poriadok, ako my na našom a na jej smetisko sa dostanú ku príkladu črevá zo zarezanej sliepky, zkazené vajcia atď. Keď sliepky takéto niečo najdu, to je pre nich znamenitá lahôdka, behajú s tým po dvore, rozvlačujú to a takéto sliepky potom na slepačie mäso natoľko navyknú, že si konečne pozerú aj svoje kurčatá. Takéto sliepky je najlepšie porezať. ale za kvočky ich upotrebiť vôbec nikdy nesmieme.

Volaktore sliepky zase nechcú niesť a nechcú seďef na vajciach. Toho príčinou je to, že boly veľmi hojne krmené a stučnely. Od toho teda veľa závisí, že ako a čím chováme svoje sliepky.

Chovanie slielok má byť také, aby ony boly udržované pri sile, ale aby netučnely a preto hydine máme dávať aj primerané množstvo zeleniny. Na drobno posekané zemiaky treba posypať múkou a to treba dávať hydine každodenne aspoň raz. Mimo toho sa pre hydinu aj v kuchyni vždy najde volačo, ku príkladu neupotrebitelné listy z kapusty, šalátu keľu, mrkvy atď. Toto treba posekať, obariť a máličko ináč neupotrebitelnou masťou obliať.

Takej hydine, ktorú chováme na plemä, kukuricu nikdy nedávajme, lebo od tej len tučnie. Mnohí Iudia si to myslia, že je ťažká sliepka plná vajcami a že už skoro bude niesť, čakajú a len čakajú, ale veru márne čakaju, lebo zo sadla vajcia nikdy nebudú.

Také sliepky teda, ktoré chováme na plemä, cez zimu chovajme varenou kyslou kapustou a repou a do hniezda im položme so päť alebo šesť slepačích vajec. aby privykly seďef.

Poniekto rá kvočka rada sbehne vajcia, ktoré sme jej podsadili, rada odchodí s hniezda a neni spokojná. Toto tiež musí mať svoju zvláštnu príčinu. Na tom máme teda byť, aby sme kvočku vtedy, keď už sedí, tak chovali a tak zachádzali s ňou, aby vďačne sedela.

Sliepka totižto, keď už prestane niesť, je schudnutá, ľahká a na prsách všetko perie potratila. Toto sú dobré kvočky a tieto už aj záživnejším pokrmom môžeme chovať. Chovať ich treba v slobodnom a to síce rano, kým ostatná hydina ešte není na dvore. Kvočka vtedy, keď sa cíti byť samotná, pohybuje sa slobodne, behá sem i ta, kúpe sa, jedným slovom jej ustavičným sedením zmeravené telo občerstvie a ten pokrm, ktorý jej podáme, môže si pohodlne užít sama, nikto jej ho nepredchytáva a keď ju potom späť posadíme na vajcia vtedy už hude pokojne sedieť. Ale sa stane, že aj ešte ťažká sliepka dostane vôľu k sedeniu. Túto tiež bezpečne môžeme podsypať, ale aby nám svojim ťažkým teplom podsypané vajcia nepobila, musíme jej v prvšie dny dávať menej potravy. Teda aj v tomto páde veľa závisí od toho, že čím a ako kvočku chováme.

Keď by sme si ale s voľaktorou kvočkou už celkom nevedeli poradiť, tam je najlepším liekom kuchynský nôž, ako aj vtedy, keď sa nám voľaktorému kusu z hydiny volačo stane, ku príkladu okrivie, alebo mu zlomila krídlo atď.

DOPISY.

Zakopese (Trenč. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresťane».

Naša malá obec leží medzi vysokými vrchami a ohradena je veľkými horami, tak že len z jednej strany možno sa ku nej priblížiť a čo myslíte, jaký je tu u nás svet? Nesvorný, vzdor tomu, že u nás už 23 rokov pracuje bystrým rozumom horlivý kazateľ, pán farár Demeter Gyurcsánszky. nateraz už z božskej milosti povýšený za kanonika, ktorý už aj v krátkom čase má nás zanechať. Oh, vtedy budeme vedieť, čo sme v ňom ztratili. Ej, veru ho budeme spomínať, jako starí, tak mladí, jako chudobní tak bohatí, jako sirotky tak opustené. Každý potreboval od neho lebo pomoc, lebo radu, lebo potechu a u otcovského srdca jeho každý našiel čo hľadal. Veď kto zaviedol u nás spolok sv. Ružena, kto spolok Skapulara, kto spolok svätej poklony? Kto rozprášil tanec, muziky nedeľné? Kto nočné túlania? Pán Boh ho síce vyznačil za jeho veľké zásluhy, my biedni sme ale opustení. Preto veľ, keď nás opúšťa,

vyslovujeme mu verejne naše vrúce vďaky za jeho veľké dobrodenia, ktoré nám preukázal. Spreádzaj Bože nášeho milovaného otca, horlivého duchovného Demetera Gyurcsánszkyho a udeľ mu v hojnej miere stáleho zdravia, šťastia a dlhého života.

S Bohom

Povďačný farník.

Zo Spiskej Magury.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte prosím tieto riadky uverejniť v našom milom «Kresťane».

Od 10. do 20. septembra bol u nás, vyjmúc jedného dňa, veľmi krásny čas. 21-ho ale zase nastalo veľmi dáždivé a chladné počasie. Už malý mráz bol, ktorý v niektorých našich obciach zuse zastavil už aj tak zaneskorenú žatvu. Aby sa všade z poľa všetko posbieralo, aj zemiaky vykopaly, potrebujeme ešte asi za tri týždne pekného času. Ufame, že nám milostivý Boh, ako počiatkom septembra, tak aj teraz zase ukáže svoju vyjasnenú tvár a nedá nám zahynúť.

S kresťanským pozdravom

Jeden gazda.

Križováves (Spiš-)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte prosím tieto riadky uverejniť v našom «Kresťane».

V tejto obci, ktorá leží blízko mesta Spišská Bela a 550 duší spočíta, bola v deň narodenia prev. Panny Marie pekná slávnosť. V ten deň posvätil totiž durandský dekan-farár Jozef Sevcsik v smrtnici postavený nový kríž, ako aj nový obraz Marianský k noseniu, tri nové zástavy, tri nové omšové rúcha a jeden nový pluvniál.

V smrtnici mal kázeň kážmarkský farár Ján Janesko asice o tom, že čo je nám sv. kríž teraz a čo bude jednúc. V kostole kázal belanský kaplán Andor Varsány, predmetom jeho kázne bola Panna Maria ako vzor Kresťanskej panny, služky a matky. Kríž dala postaviť nábožná familia Krempaská a kostolné veci sa zadovážily z mlodarov horlivých veriacich križoveských. Pán Boh dobrotivý zaiste hojne odmení nasledovaniahodnú obetivavosť týchto veľkodušných ľudí, ktorým sa aj pán pán s peknými slovami poďakoval za ich horlivosť.

S Bohom

Horlivel za česť a slávu božiu.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Máte bol'asti?

Trpíte na lámku, pakostnicu, rheumu, boľenie zubov a hlavy? Prechladol ste alebo snád prievanom zapríčinil ste si nejakú chorobu. Oprobujte len bol'asti utedujúci, liečiaci, posilňujúci Fellerov Elsa-fluid. Ten je zvlášte dobrý. Tucat na prábu 5 korún. Feller lekárnik Štubica, Kostolná-ulica č. 18. (Záhreb. stol.)

Rozmary a Žarty.

Dobre mu odvetil Jeden (ku druhému s vlásenkou): Nemôžem sa dosť diviť, jako môžete na svojej hlave nosiť vlasy drubého človeka?

Druhý (s vlásenkou): Však v tiež nosíte na svojom tele vlnu cudzieho barana.

*

Vyjednal sa. — Mužik, kúp mi, prosím ťa, do vlasov tú ihlicu diamantovú. Nie je drahá, tristo zlatých!

— To jo malá okrása pre teba, zienka moja. Ja ti dám do vlasov volačo iného.

— A čo?

— Jednu celú — korunu.

*

Dobre trafil. — Ondrej, keď si taký múdry, povedz mi, v čom sa rozoznáva šiba od úst?

— Ze je zo skla.

— Hlúpy si ty! V tom, že šibu možno z dvoch strán lízať a ústa len z jednej.

Vyzvanie k predplateniu.

Všetkých horlivých podporovateľov katolíckych pohybov uctive prosíme s prítomným aby «Krešťana» v kruhoch svojich známych rozširovať si nezťažovali. Odberateľov «Krešťana» ale, ktorí nám predplatné od dlhšieho alebo kratšieho času dlhujú, napomínáme, aby nám podlžnosť svoju bez meškania zaplatili.

Predplatná cena:

na celý rok 4 koruny,

na pol roka 2 koruny,

na štvrt roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún.

Do Pruska: na celý rok 6 korún.

Administrácia Krešťana.

Odkazy redakcie.

Fr. M. F. D. Otázočné noviny volajú sa Vadász-és Verseny lap a k dostaniu sú Budapest, Lázár-u. 16.

B. H. N. Darma tupite Katolícku Eudovú Jednotu, tá už teraz viacej členov má, ako všetky vaše spolky dohromady.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 26. septembra

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	---	---	---	---	---	---	---	kor.	20:10—20:95
» stolnobelohradská, nová	---	---	---	---	---	---	---	«	20:00—20:80
» peštianska, nová	---	---	---	---	---	---	---	«	20:05—20:85
« banátska, nová	---	---	---	---	---	---	---	«	20:10—20:90
Raž prvotriedna	---	---	---	---	---	---	---	«	14:60—14:70
« druhotriedna	---	---	---	---	---	---	---	«	14:40—14:55
Jačmeň nový, prvotriedny	---	---	---	---	---	---	---	«	14:00—14:40
Ovos prvotriedny	---	---	---	---	---	---	---	kor.	16:00—16:30
« druhotriedny	---	---	---	---	---	---	---	«	15:70—16:00
Kukurica	---	---	---	---	---	---	---	«	12:70—12:20
Repica nová	---	---	---	---	---	---	---	«	---

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	16:90	16:50	16:10	14:90	15:10	14:40	13:40
č.		7	7½	8			
K.		12:40	10:40	6:40			

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	---	---	---	---	---	---	---	kor.	7:70—7:90
« hrubé	---	---	---	---	---	---	---	«	8:50—8:70
Fazula veľká biela	---	---	---	---	---	---	---	«	22:50—24:00
Fazula strakavá	---	---	---	---	---	---	---	«	25:00—27:00
Hrach nelúpaný, čistý	---	---	---	---	---	---	---	«	26:00—28:00
« lúpaný	---	---	---	---	---	---	---	«	46:00—54:00
Šošovica čistá	---	---	---	---	---	---	---	«	23:00—27:00
Mak	---	---	---	---	---	---	---	«	66:00—70:00
Proso	---	---	---	---	---	---	---	«	18:00—20:00
Rasca (kmín)	---	---	---	---	---	---	---	«	78:00—80:00
Konopné sáme	---	---	---	---	---	---	---	«	20:00—21:00
Zemiaky (hornouhorské) biele	---	---	---	---	---	---	---	«	3:70—3:90
« « ružové	---	---	---	---	---	---	---	«	4:20—4:40
« « žlté	---	---	---	---	---	---	---	«	5:80—6:00
Datelinové sáme, červená datelina	kor.	---	---	---	---	---	---	---	---
« « lucerna	---	---	---	---	---	---	---	«	148:00—153:00

Všetko po 10 kilogrammoch.

Mäsité články:

Sviňská masť budapešianska	---	---	---	---	---	---	---	«	173:00—174:00
« « vidiecka	---	---	---	---	---	---	---	«	---
Slanina mestská 4-kusová	---	---	---	---	---	---	---	«	141:00—142:00
« « 3-kusová	---	---	---	---	---	---	---	«	143:00—144:00

Za 100 kilogrammov.

Koloniálny tovar:

Cukor v klobúkoch	---	---	---	---	---	---	---	kor.	89:50—90:00
« kockový	---	---	---	---	---	---	---	«	91:50—92:00

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kis-birtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od farchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcelovaní na pomoci je v každom ohlade. Ústav na jednoduchý list bár komu ochotne odpoveda.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacne perie na postel!

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 korúny 40 hal.; prima polbiele 2 korúny 80 halierov; biele 4 K, biele papierové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h.; 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K 7 K; biele fajnové 10 K; najfajnejšie papierie z prs 12 K. - Pri oblednaní 5 kg. franko. -

Hotové postele z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý 60 cm. široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 13 K, 14,70 K, 17,80 K, 21 K. **podhlavky** 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4,50 K, 5 K, 5,20 K, 5,70. Spodné periny z pevného vrázkovaného grádu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12,80, 14,80 K. Vývoz s postovou doberkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezopovedné navrat peňazi obšírný cenník zdarma a franko. **S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy).**

Nastenný pokrovec „Smyrna“

Čís. 2097. I. jakost na oboch stranách rovnaký v rozličných výjavoch ako: rodina jeleňa, labuť, trpaslici, lev, jeleň, srna, v pekných farbách prevedení, 100 cm. široký, 200 cm. dlhý, jeden kus len K 5.60. Číslo 2098 ten istý, s obrazom: srna, jeleň, lev, ležiaci pes, 90 cm, široký 180 cm. dlhý len K 4.80. Najbohatší výber v stolových a postelnych garnitúrach, flanelových prikrývadlách a štepených prikrývadlách. Ziadne riziko. Zamena dovolená alebo penazie nazpät. Rozposielala doberkou alebo za obnos vopred poslaný cis. a král. dvorný zásielca

HANNS KONRAD
vývozný dom v Brüx č. 3252. (Čechy.)

Hlavný katalog s 3000 vyobrazeniami na žiadost pošlem každému zdarma a franko.

Vážny oznam pre majiteľov koní!

Aby uhorskí hospodári všeliakými figlami rozšírovaným odporúčaniam na lep nesadli a svoje penazie nevyhadzovali za pokrovce, ktoré nevideli a ktoré vo všeliakých českých fabrikach shotovujú z kalmuku a barchetu, odhodlali sme sa, že zvláštnej trvácnosti, celkom hrubé, ako bunda teplé, uhorského dôrobu pokrovce do obchodu zavedeme, ktoré sodpovedajú všetkým nárokom objednavateľov.

Výhodné ceny pre poľných hospodárov:

Veľký a široký pokrovec na kone cena 3 zlaté.

Najväčšej a najlepšej jakosti cena 3 zl. 50 kr.

Už dva predmety na prábu objednané zasielame franko na každú železničnú a poštovú stanicu.

Ku objednaným pokrovcom možno pripojiť «Rapide» nožnice na strihanie lichvy s náhradným nožom cena 1 zl. 60 kr. Pôvodné «Pegoet Freres» francúzske nožnice na strihanie koní zl. 2.20.

Výlučná atressa objednania:

SOHR, rozposielajúca osada uhorských pokrovcov na kone **SOMOGYSZILL.**

Za dobrotu a povodnosť tovaru záruka. Za nezopovedné dáme zpiatky penazie.

V hodinárstve dosiahle svetové majstrovstvo!

Prevziatim samostatneno odpredaju príšel som do toho stavu, že len za K 4.90 odporúčam móžem elegantné, veľmi pliké, amer. 14 karat. dubl zlaté švajcarske vačkové hodinky. Tieže majú 36 hodinový dobre chodiaci „Speciosa“ markou a sú cestou elektriky echt zlatom obťahmute.

Za precizne chodenie záruka 4 rokov. — 1 kus K 4.90. — 2 kusy K 9.50. — Ku každým hodinám príkladá sa zdarma pozlataená retiazka. Riziko vytvorene. Výmena povolená, prípadne návrat peňazi. S postovou doberkou zasiela

E. HOLZER, Krakov
Stradom 18/109.

Oznamy prijíma administracia

„Krestan“

Budapest,
Szentkirályi-u. 28.

Rušeň!

!!! S 18 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

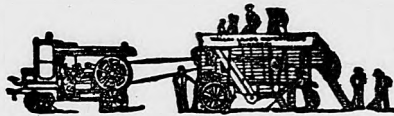
Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporuča najvreljej Ludvika Kállai

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!!! Oplná záruka za viborné mlatenie !!!

!!! Jedina novota !!!

!!! Najjednoduchjší a najdekonújši mlátebný stroj prítomnosti !!!

Bez strojnika lahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými.

Obytná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatiu atd.

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podarili.

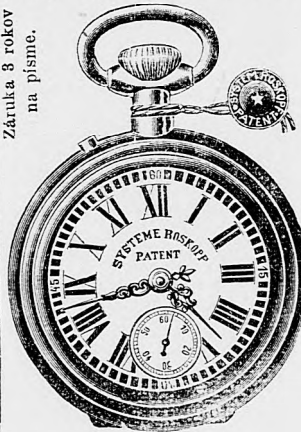
Cenník s obrazmi na žiadost zdarma a franko.

Rušeň!

5 korún!

Koštujú moje povodné švajcarské

Záruka 3 rokov na písme.

Roskpcf systému patent anker remontoir hodinky s massívnym, solidným anti-magnetickým anker strojom s echt emailovaným číselníkom (nie z papieru) s opravdovým echt niklovým zátvorom nád strojom so šarnirovanými večkami s choďbou 36 hodín (teda nie hodiny, čo 12 len hodín idú) s ozdobnými a pozlataenými ručičkami presne regulované so zárukou 3 rokov jeden kus K 5.—. Číslo 4062 s ručičkami min. K 6.—. Číslo 4098 v echt striebornom zátvore bez sekund. ručičiek K 11.—. Číslo 4101 s ručičkami sekund K 13.50. Číslo 4079 v ocelovom zátvore K 6.50.

Bohatý výber dobrých druhov hodinek v mojom hlavnom cenníku. Ziadne riziko! — Výmena povolená a návrat peňazi. Zasiela s postovou doberkou alebo pre predbežnom zaslaní peňaz prvá dielňa hodin

HANNS KONRAD c. a. k. dvorný zásielca
Brüx č. 3235. (Čechy).

Hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami na žiadost zdarma a franko.

Pre žalúdok najlepšie sú **SCHAUMANN** lekárnik **žalúdková sol'** žalúdkové pastille.

Od 20 rokov proti všetkým žalúdkovým neuhom vyprobovaný prostriedok je

Schaumann žalúdková sol'

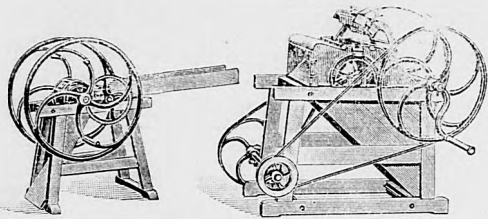
1 škatula K 1.50. Žalúdkové pastille 1 škatula K 1.50.

Zasiela počnúc od dvoch škatulí s postovou doberkou

SCHAUMANN lekárnik
Stockerau pri Viedni.

Neporovnateľný výsledok.

Pánom roľníkom odporúčam svoje najnovšie
hospodárske stroje:

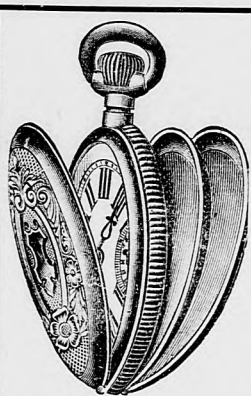

Mláfačky. Ženúre. Rajtäre. Sečkovice. Šrotovníky. Triery. Pluhy. Stroje na siatie. Brány. Hrabie. Stroje na rezanie kapusty, burgvne, zemiakov a dreva. — Mange. Decimálky. Mačkadlá na syr, hínu, borievky a slad. Stroje na lámavie stromovej kôry a lupanie kukurice atď. atď.

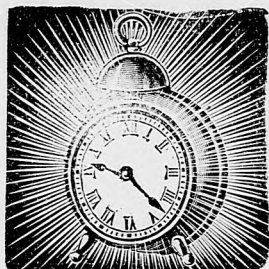
Obrázkové cenníky na žiadosť zašlem zdarma a franko.

Michal Treskoň

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje
v BYTČI (Nagybicscse, Trencsenmegye).

Každé hodinky
8 dní na prábu.

Echt strieb. remont. hodinky
c. k. puncovní úrad

Pre pánov, panie a chlapcov

S jednoduchým večkom K 6.—
S duplovaným večkom „ 8.—
S 3 striebornými večkami „ 10.—
14 kar. zlate hodinky od „ 18.—
Nickel-Rosk. hodinky „ 3.—
Ocelové hodinky hladké „ 6.—
Pôvodné Omega „ 20.—

Budičky

19 cm. s 1 zvonkom K 2.—
S dvoma zvonkami „ 3.—
S nočným svetlom „ 4.—
S hrou troch zvonov „ 6.—
S bijúcim strojom „ 8.—
S hudobným strojom „ 10.—
Strieborná reťazka „ 2.—
Strieborné prstane „ —.60
Strieborné zausnice „ —.60

Nezodpovedný tovar behom osem dní prijma sa zpiatky franko a neporušený a peniaze sa navráti. Trojročná garancia na písme. S poštovou dobičkou zasiela.

Prvý a najväčší sklad hodinový Max Böhnel, Wien, IV., Margaretenstr. 27/55.

Ráďte žiadať môj najväčší cenník s vyše 5000 vyobrazeniami, ktorý každému zasielame franko a zdarma.

Lacné perie a páperie!

1 kg. šedého driapaného peria K 2.—, polobiele K 2.80, biele K 4.—, prima páperisté K 6.—, najjemnejšie K 8.—, páperie šedé K 6.—, biele K 10.—, prsné K 12.—, od 5 kg. počnúc franko.

Hotové postele

2 hustého červeného, modrého, žltého alebo bieleho nankingu. 1 perina veľkosť 180/116 cm. s 2 vankúšmi veľkosť 80/18 cm. dostatočne naplnené s novým šedým trvácim perím K 16.—, polo-páperím K 20.—, páperím K 24.—, Perina samotná K 12.—, 14.—, 16.—, vankúše K 3.—, 3.5.—, 4.—. Periny 180/40 cm. veľké K 15.—, 18.—, 20.—. Vankúše 90/70 alebo 80/80 cm. veľké K 4.50, 5.—, 5.50. Spodné periny z grádlu 180/116 cm. K 18.—, 15.— zasiela — na dobičku, obal zdarma, od 10 korún vyše franko.

MAX BERGER. DEŠENICE č. 1123. (Čechy).
Cenník matracov, pr kryvadiel a ostatného postelného tovaru zdarma a franko. Nebodiacie sa zamením alebo peniaze vrátim.

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.80 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Hotové postele.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnena perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shotovujeme vo veľkosti dla vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.—. Lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobičkou. Výmena a navratenie dovoľuje sa pri nahrade porta. Benedikt Sachsel, Lobes 135. pri Pilsen (Čechy).

3000

vyobrazenia potrebných článkov a predmetov k darovaniu obsahuje môj najnovší hlavný cenník, ktorý na žiadosť každému zdarma a franko posielam

cis. a kr. dvorný zasielca
Hanns Konrad
Brüx číslo 3263 (Čechy).

Echt 14 kar. zlaté a strieborné prstene pre manželov

Echt strieborné s cis. kr. štemplom K —.80. Zo striebra pozlatené K 1.—. Znovozlata K 3.—. Zo 14 karat. zlata K 7.50, 8.50, 9.50. — Zausnice, broše, naručnice, ako sva dobné dary v kusnom vyhotovení, v najväčšom výbere za najlacnejšie ceny. Ako miera dostatočný je papierový pások.

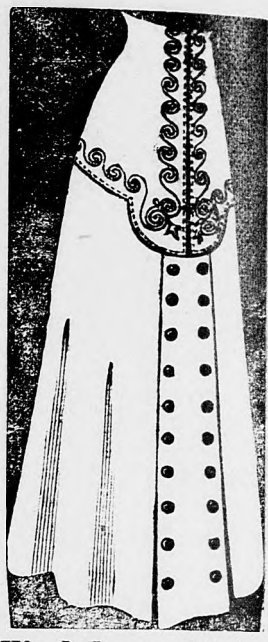
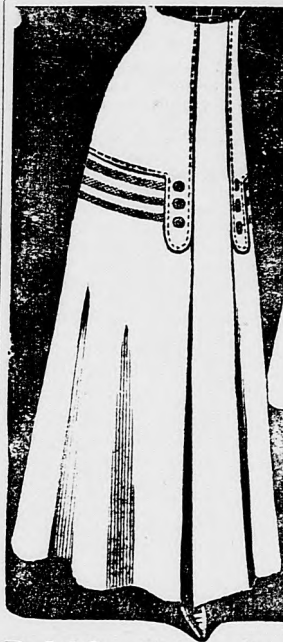
Cis. a kr. dvorný zlatník
HANNIS KONRAD
Brüx. číslo 3241. (Čechy.)

Bohato ozdobený hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazeniami zdarma a franko.

Mnoho peňazi

uspori každý, kto pri potrebe rozličných užitočných článkov a príležitostných darov každého druhu, pýta si môj hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami, ktorý zdarma a franko na žiadosť každému ochotne pošle c. a k. dvorný zasielca

Hanns Konrad
Brüx číslo 3262. (Čechy.)

Reklám 5 korún.

Zvláste podarená novota, ktorá každej panej veľmi pekne stojí. Jej písse ozdobené je pantami z látky dla najposlednejšej módy. Za silnej šatovej látky pre pánov fajnové vzorky 5 K. Z fajnového hladkého polsúka v čiernych, tmavomodrých, tmavých, sivých a zelekných farbách 7 K. Tieto ceny vzahuju sa na sukne bez midra. S midrom každá sukňa dražia je a 50 halierov.

Vindobona 8 kor.

Najpeknejš tazon čo sa dá myslieť krásne tormovaná normia čiastka fajnovo je štikovaná. dolu zpušta sa v podobe zvona gombíkami ozdobená sukňa. — Módny kostüm z látky, v stredno alebo tmavo sivých farbách alebo z prima jakosti po súkna v čiernych, tmavo modrých, tmavých a sivých farbách 8 korún. Z modnej homespun tkaniny. sivej drapp, a ohlovej farby látky 10 K. Z diagonál tkaniny v sivej farbe 12 korún. Zo zvláste dobre dekatirovaného sukna v čiernych, tmavo modrých a barnavých farbách 15 K.

Objednenie v listoch účastne je zvlástej pozornoti. Aby sme každému čo najrychlejš poslužili mohli, prosíme udat nam veľkosť drieku a kľobov a dĺžku sukne dla nierv zpredku a zo zadku. Prosíme daej o presne pravú adresu odberavateľa. Tymto spôsobom každý jednolihvý kus vyst ojený je sve omite a písne dla miery. Dalej prosíme objednavateľov o presne udanie mena a bydla. Môlné album saše, krom vyšudovaných veľmi pekne vyhotovených vzoriek obsahuje viacej ako sto novôt v najtajnejších farbách a na žiadosť odošleme ho franko po pošte každej punej.

Zur Schossenfabrik

Wien, XVI. Neulerchenfelderstrasse Nr. 2.

Dopisovanie v každej reči.

Ochranca zdravia je v každej domácnosti nevyhnutne potrebný pôvodný

Slanovinový lieh sily

K dostaniu je všade vo fľaškách po 40 hal. 1 a 2 korunách. Prijať treba len pôvodný slanovinový lieh sily.